

NÁVAZNOST PRACOVNÍHO UPLATNĚNÍ NA MOŽNOSTI VZDĚLÁVÁNÍ ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH V ČR

Daniela Škutová

BOTOŠOVÁ, M. *Návaznost pracovního uplatnění na možnosti vzdělávání zrakově postižených v ČR*. Olomouc: VUP, 2005. ISBN 80-244-1077-X.

Na sklonku roku 2005 obohatila oblast speciální pedagogiky publikace s názvem „*Návaznost pracovního uplatnění na možnosti vzdělávání zrakově postižených v ČR*“, jejíž autorkou je Martina Botošová, nevidomá absolventka oboru Učitelství pro 2. st. ZŠ (ČJ a OV), rozšiřujícího studia speciální pedagogiky a v rámci Celoživotního vzdělávání absolventka oboru somatopedie, jež je v současné době studentkou prezenční formy doktorského studijního programu na Katedře speciální pedagogiky, PdF UP v Olomouci. M. Botošové se podařilo získat grant z Nadace prof. Vejdovského, která finančně podporuje děti se zrakovým postižením v oblasti vzdělávání a zdravotnictví. Publikace je výstupem autorčina řešitelského úkolu, který měl za cíl zjistit příčiny vedoucí k nezaměstnanosti zrakově postižených osob, která v současné době dosahuje 80 %.

První, teoretická část publikace se skládá ze dvou hlavních kapitol. Kapitola první se zabývá faktory ovlivňujícími výběr povolání osob se zrakovým postižením; autorka k nim řadí např. osobnost zrakově postiženého, rodinu, intelekt, stupeň zrakového postižení, prostředí aj. Druhá kapitola seznamuje čtenáře se školskými institucemi poskytujícími osobám se zrakovým postižením sekundární vzdělání, včetně základních informací o studijních oborech, délce a způsobu studia a o možnostech uplatnění. Nechybí zde gymnázium pro zrakově postiženou mládež, obchodní akademie a obchodní škola pro zrakově postiženou mládež, Konzervatoř a ladičská škola Jana Deyla v Praze a další.

Praktická část publikace, jak již bylo výše uvedeno, poukazuje na výsledky šetření zaměřeného na příčiny nezaměstnanosti osob se zrakovým postižením. Výzkumné šetření probíhalo formou dotazníku a zúčastnilo se ho 36 respondentů ve věku od 20 do 35 let. Kromě mnoha dalších zajímavých výsledků z dotazníku vyplynulo, že nejen středoškolsky, ale také vysokoškolsky vzdělaní lidé se zrakovým postižením zůstávají po ukončení studia bez zaměstnání. Příčin tohoto jevu je několik – např. předsudky veřejnosti vůči těmto osobám

vyplývající z neinformovanosti a z negativních emocí (mnozí zaměstnavatelé se domnívají, že zrakově postižení, zejména ti s těžším stupněm zrakové vady, jsou zcela nesamostatní, a je pro ně nepředstavitelné, že by tito lidé mohli umět číst, psát, samostatně se pohybovat a orientovat v prostoru, pracovat s počítačem, surfovat po internetu aj.). Příčiny nezaměstnanosti je však samozřejmě nutné hledat i mezi samotnými zrakově postiženými. Dalším zajímavým zjištěním je mj. fakt, že jen malé procento výše uvedených postižených lidí získalo pracovní uplatnění v oboru, v němž se vzdělávalo. V rámci šetření nebylo potvrzeno, že by problém nezaměstnanosti byl způsoben nedostatečnými možnostmi sekundárního vzdělávání.

Závěr knihy je věnován diskusi a doporučením pro praxi, která vyplývají z výsledků v dotazníku.

Po formální stránce bych autorce vytkla drobné nepřesnosti v citacích a po obsahové stránce ne příliš podrobně zpracovanou podkapitolu 2.3. Domnívám se však, že publikace jako celek je přínosem pro všechny, kteří se problematikou osob se zrakovým postižením zabývají, tedy speciálním pedagogům, pedagogům, odborníkům z pomáhajících profesí, ale i zájemcům z řad široké veřejnosti.